

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART NARVA LINN

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	NARVA LINN
TEEKAARDI KOOSTAJA	Galina Siniorg, Tatjana Lennuk
TOIMETAJAD	Viktoria Voronova, Kristjan Piirimäe, Niina Dulova
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajandusalane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS.....	9
LISA 2. ARENGU INDIKAATORID	10

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

Alljärgnevalt on loetletud mõningaid probleeme, mida võiks lahendada ringmajanduse abil:

- Leida lahenduse haljastusjätmete käitlemiseks.
- Tänapäeval on tuuleparkidele riigikaitselised piirangud.
- Probleemiks on avalikud pakendipunktid. Nende tühjendamine toimub kord 2 nädala jooksul (auto tuleb Tallinnast). Kui konteineri tühjendamist ei toimu, siis on ületäitumise probleem. Pakendikonteinerite süsteem vajab täiustamist.

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- ringmajanduslane teavitustegevus
- jäätmemajanduse edendamine

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Ragn Sells'i põlevkivituha ümbertöötlemise tehas. Praegusel ajal on töös pilootprojekt põlevkivituha rakendamiseks. 2024: pilootjaama rajamine. 2027: täismahus tootmist võimaldav jaam. Väärtusliku tooraine tootmine, sh kaltsiumkarbonaadi tootmine.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Jäätmemajanduse edendamine

- Ehitus- ja lammutusjätmete müügiplatvormi loomine.
- Nutikate prügikastide tootmine ja nende võrgu väljaarendamine.
- Hetkel puudub tootmisjätmete platvorm, millega Narva oleks liitunud. Selline platvorm oleks vajalik, näiteks nahatööstusettevõtetele jt.
- Jäätmejaama või –keskuse laiendamine ringmajanduse otstarbel. Praegusel ajal jäätmejaam on linna piiril. Ringmajanduskeskuse rajamine linna keskele, kuhu inimesed saaksid mugavalt asju korduskasutuseks anda.
- Hiljuti valmis uus jäätmehoolduseeskiri, kus ringmajandusele palju tähelepanu pööratud.
- Aiandusühistus tuleks informeerida kompostimise reeglitest. Oluline on tagada jätmete liigiti kogumine. Praegusel ajal inimesed eelistavad jäätmeid oma krundil põletada, kuid tuleks inimesi meelitada korrektselt neid käitlema.
- Disainitud voldikute väljatootamine jätmete korrektse käitlemise jaoks.
- Infopäevad korteri- ja aiandusühistutele.
- Meediaplaan: luua intervjuusid ja videosalvestusi jäätmekäitluse ja ringmajanduse teemadel.
- Platvormi loomine jäätmekäitluse lihtsustamiseks. Lisaks linnavalitsuse kodulehele võiks olla, et info liiguks konkreetsele ühistule jne.
- Inimestel on vaja paremat pakendikonteinerite võrgustikku. Lahendus peaks olema sobilik, et inimesed saaksid mugavalt pakendeid ära anda ning et ei toimuks konteinerite ületäitumist.
- Jäätme punktid vajab paremat heakorda sh värskemaid konteinereid jne.

Rohelise Kontori sertifikaat – jäätmekavas on plaanis, et linnavalitsus ja allasutused oleksid eeskujuks jäätmekäitluse jm keskkonnakorralduse osas. Oluline on jätmete liigiti kogumine

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine – prioriteetsed kohalikud ressursid: haljastusjäätmed, köögi- ja sööklajajäätmed, puhta tehnoloogiaga põlevkivikeemiatööstus, poolkoksi, aheraine ja põlevkivituha taaskasutus, puit

- Väljakutse: poolkoksi ringmajandusse suunamine.
- Põlvkivituhaast sekundaarsete toodete valmistamine.
- Biojäätmete väärimine.

Ringmajanduslikud koostöövõimalused erinevate sektorite ja KOV vahel

- Narvas toimivad parandustöökojad, mis väärimine toetamist.
- Hiljuti toimus temaatiline kohtumine korteriühistuste esindajatega.
- Maakondliku kompostimisväljaku rajamine.
- Maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine.
- Maakondliku jäätme keskuse kui ringmajanduskeskuse rajamine sh biogaasi tootmine jm.
- Turumajanduslike mehhanismide soodustamine ringmajanduse edendamisel, funktsioonide delegeerimine eraettevõtetele.
- Narva linn premeerib parimaid ettevõtjaid. Üheks võimaluseks võiks olla ringmajanduse kategoorias parimate ettevõtete premeerimine.
- Peamine ringmajanduslik koostööpiirkond on Ida-Viru maakond.

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil

- Ringmajanduse piirkondlik (Ida-Viru) toetusmeede.

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- Väikeste elektritootjate (elektriühistud, korterelamud) toetamine
- Koosloome Labori projektis uuritakse, kuidas kaasata kogukondi jäätmete liigiti kogumisse.
- Energia- ja kliimakavas on märgitud uuringu "Biojäätmehäälse tehase tasuvusanalüüs" läbiviimine. Narvas tekkivatest biolagunevatest jäätmetest biometaani tootmise analüüsimine, kusjuures eeskujuks on Maardu tehase. Praegusel hetkel pole teada, kas biojäätmehäälse tehase jaoks tekib piisavalt jäätmeid pelgalt Narva linnast või on vaja maakondlikus koostöös niisuguse tehase jaoks biomassi koguda.
- Idee: vanatehnika restaureerimine.
- Narva LV struktuuris võiks olla ringmajanduse spetsialist, kellel see teema oleks ametijuhendis. Suurepärane oleks kui oleks maakondlik ringmajanduse spetsialist.

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
jäätmemajanduse edendamine	Ragn Selli põlevkivituha ümbertöötlemise tehas.	2024: pilootjaama rajamine. 2027: täismahus tootmist võimaldav jaam.

Kavandatavad uuringud või analüüsid ringmajanduse valdkonnas:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Biojätmete tehase tasuvusanalüüs	Narvas tekkivatest biolagunevatest jätmetest biometaanitootmise analüüsimine, kusjuures eeskujuks on Maardu tehas. Praegusel hetkel pole teada, kas biojätmete tehase jaoks tekib piisavalt jäätmeid pelgalt Narva linnast või on vaja maakondlikus koostöös niisuguse tehase jaoks biomassi koguda.	...
Kuidas kaasata kogukondi jätmete liigiti kogumisse	Koosloome Labori projekt	...

IV KOOSTÖÖ

RINGMAJANDUSE ALANE KOOSTÖÖ OMAVALITSUSE TERRITOOMIL

- KOV-i ja ettevõtete vahelise koostöö soodustamine (mõnede funktsioonide delegerimine ettevõtetele)

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Maakonna tasemel ringmajanduslase tegevuse tugevdamine
- Maakondliku ringmajanduskeskuse rajamine
- Maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine

LISA 1. ETTEPANEKUD RIIGILE RINGMAJANDUSE SOODUSTAMISEKS

ETTEPANEKUD RIIGILE, ET OMAVALITSUSE TÖÖ RINGMAJANDUSE ARENDAMISEL OLEKS TÕHUSAM

- Ida-Virumaal oodatakse riigilt toetust ringmajanduse ja ärimudelite arendamise osas.

LISA 2. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Puudulik – jäätmekava tegemine on hetkel töös.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Ei ole hinnatud

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Baastase – lepingud kõigi kolme taaskasutusorganisatsiooniga (Tootjavastutusorganisatsioon OÜ, Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ, Eesti Pakendiringlus).

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Puudulik

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Baastase – minimaalse võrgustiku olemasolu (Pakendiseadus, paragrahv 171).

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Baastase – kogu omavalitsuse territoorium on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Baastase - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 24 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Eeskujulik – on loodud võimalused asjade korduskasutusse suunamiseks (tooted või tootekomponendid, mis ei veel jäätmeteks muutunud). Korduskasutus tähendab, et asja kasutatakse uuesti selle esialgsel otstarbel, seega aitab korduskasutus jäätmeteket vähendada või vältida. Korduskasutusüsteemi näide on mööbli või riiete viimine taaskasutuspoodidesse.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakujatest?

Baastase - Omavalitsuse veebilehel või viitena jäätmevedaja kodulehele on leitavad hinnainfo ja asukohad, kus saab liigiti kogutud jäätmeid üle anda.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalasid?

Baastase – omavalitsuse üld- või eriplaneeringu kavandamisel on eraldi käsitletud taastuenergiaalasid.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Eeskujulik – viiakse läbi vähemalt üks jäätmemajanduse alane teabepäev, kooluts, infotund või kampaania aastas.